

Article

ZÁKONNÉ POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA PRI OCHRANE ZDRAVIA ZAMESTNANCOV PRACUJÚCICH SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Marianna KIZEKOVÁ ¹

STATUTORY OBLIGATIONS OF THE EMPLOYER TO PROTECT THE HEALTH OF EMPLOYEES WORKING WITH DISPLAY UNITS

INTEGRATED SAFETY OF THE ENVIRONS

INTEGRATED SAFETY OF ENVIRONS '2023

¹ Klinika pracovného lekárstva a klinickej toxikológie Lekárska fakulta Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Slovenská republika

✉ Email: marianna.kizekova@upjs.sk

ORCID iD: [0000-0003-0360-3176](https://orcid.org/0000-0003-0360-3176)

<https://orcid.org/0000-0003-0360-3176>

Competing interests : The author declare no competing interests.

Publisher's Note: Slovak Society for Environment stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations. Copyright: © 2023 by the authors.

This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) This license allows reusers to distribute, remix, adapt, and build upon the material in any medium or format, so long as attribution is given to the creator. The license allows for commercial use.

Review text in the conference proceeding: Contributions published in proceedings were reviewed by members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.

Slovak Society for the Environment (Slovenská spoločnosť pre životné prostredie) Bratislava, Slovak Republic

ABSTRAKT

Mnoho zamestnancov trávi veľkú časť dňa pred obrazovkou počítača. Dlhodobé používanie obrazovky môže spôsobiť únavu zraku a únavu očí, preto je dôležité starať sa o zdravie očí. Udržiavanie zdravia a ochrana zraku sú dôležitou súčasťou všeobecnej inteligencie človeka, avšak do akej miery možno túto starostlivosť preniesť na ramená zamestnávateľa? Aké sú zákonné povinnosti zamestnávateľa pri ochrane zdravia zamestnancov pracujúcich so zobrazovacou jednotkou. Má zamestnávateľ povinnosť zabezpečiť pre zamestnanca korekčné prostriedky?

Kľúčová slová: zobrazovacia jednotka, ochrana zdravia, korekčné prostriedky

ABSTRACT

Many employees spend a large part of the day in front of a computer screen. Prolonged use of the screen can cause eye fatigue and eye strain, so it is important to take care of your eye health. Health and vision protection are an important part of a person's general intelligence, but to what extent can this care be transferred to the shoulders of the employer? What are the employer's legal obligations to protect the health of employees working with computers. Does the employer have an obligation to provide glasses for the employee?

Key words: display unit, health protection, computer glasses

Koniec 20. storočia sa niesol v znamení nástupu digitálnych médií. Na začiatku 21. storočia táto digitálna revolúcia narušila každodenné návyky našej súčasnej spoločnosti, či už ide o pracovné alebo voľnočasové úlohy. Tento vývoj nás núti prispôbovať sa technológiám. Digitálna revolúcia prináša mnohé výhody, ale aj výzvy a nové možnosti. Dlhodobé sedenie za digitálnym zariadením môže mať však negatívny vplyv na naše mentálne a fyzické zdravie. V 90. rokoch bol zavedený termín syndróm počítačového videnia (CVS) na opis symptómov u používateľov počítačov. Potom, tvárou v tvár veľkému množstvu digitálnych médií, sa objavili ďalšie globálnejšie pojmy, ako napríklad digitálna únava očí (DES) a vizuálna únava (VF).[1]

S rastúcim počtom zamestnancov, ktorí používajú počítače na pracovisku, dochádza k tzv. „digitálnemu namáhaniu očí“, ktoré dáva tradičným myšlienkam ochrany zraku úplne nový význam. So zvýšeným prístupom k informáciám a spracovávaním informácií trávime viac času pozeraním na obrazovku. Čo to však znamená pre naše oči, škodíme im krátkodobo aj dlhodobo? Digitálne namáhanie očí je vznikajúci problém verejného zdravia. [2]

V čase, keď vznikala legislatíva SR na ochranu zdravia zamestnancov pri práci so zobrazovacou jednotkou sa nepoužíval pojem digitálne namáhanie očí alebo syndróm počítačového videnia. Syndróm počítačového videnia (CVS) je bežným zdravotným problémom pri práci, ale jeho klinická definícia, prevalencia a rizikové faktory nie sú zatiaľ dobre definované.[3]

Syndróm nájdeme pod označením: CVS = ComputerVisionSyndrome, digitálna únava očí, syndróm z opakovaného preťaženia očí, syndróm unavených očí. Americká Optometrická Asociácia, AOA - American Optometric Association, vymedzila syndróm počítačového videnia ako súbor očných a zrakových príznakov, ktoré úzko súvisia s dlhodobou činnosťou za počítačom, mobilným telefónom či tabletom.[2] Práca so zobrazovacími jednotkami zohráva v súčasnosti dominantnú úlohu takmer vo všetkých zamestnaniach a profesiách. CVS je tiež známy ako digitálna únava očí alebo zraková únava a zahŕňa symptómy, ktoré sú výsledkom nepretržitej práce pred rôznymi typmi počítačových obrazoviek alebo inými typmi digitálnych obrazoviek. CVS zahŕňa širokú škálu symptómov, ktoré sú nešpecifické (astenopia), medzi ktoré patrí únava očí, namáhanie očí, bolesť v oku a jeho okolí, rozmazané videnie, bolesti hlavy a dokonca diplopia (dvojité videnie). Astenopia a suché oko sú hlavnými príznakmi CVS.[3]

Symptómov je veľa a u mnohých používateľov zobrazovacích jednotiek to vyvoláva dojem, že pri práci s počítačom sa automaticky zhoršuje zrak. Prečo je to tak? Pri pohľade na obrazovku s vysokým rozlíšením podvedome menej žmurkáme. Jednou z možných príčin únavy očí pri práci so zobrazovacou jednotkou je únava zo zaostrovaní. Prítomnosť týchto príznakov pri práci so zobrazovacími jednotkami zhoršuje kvalitu života. Po ukončení používania zobrazovacích jednotiek ťažkosti zväčša ustupujú. Avšak, niektoré môžu pretrvávajúť dlhodobo. Potvrdilo nám to aj hodnotenie subjektívnej odozvy zamestnancov na senzorickú záťaž. Niektoré príznaky však pretrvávajú, a to napríklad rozmazané videnie do diaľky, čo neraz súvisí aj s nastupujúcou krátkozrakosťou. Na zníženie prevalence tohto stavu, ktorý môže ovplyvniť produktivitu a kvalitu života, sú potrebné preventívne stratégie a intervencie. [4]

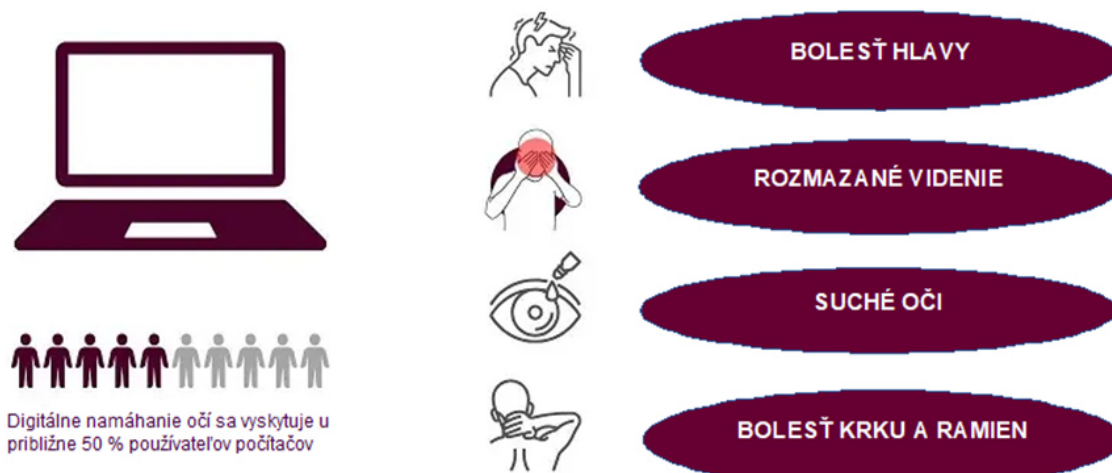
O tom, či pri používaní zobrazovacích jednotiek dochádza k poškodeniu zraku je medzi odborníkmi istá nejednotnosť v názoroch. Dr. Colman R. Kraff z Kraff Eye Institute v Chicagu hovorí, že dobrou správou je, že namáhanie očí nie je dlhodobý problém. Podľa neho neexistujú žiadne dôkazy o tom, že by námaha z dlhodobého hľadiska zhoršovala váš zrak, ale môže spôsobiť značné

nepohodlie a často sťažuje zvládanie pracovného dňa. Prevencia zrakových ochorení u dospelých sa sústreďuje aj na pravidelné a dôkladné očné vyšetrenia.

NEGATÍVNY VPLYV DLHODOBEJ PRÁCE SO ZOBRAZOVACOU JEDNOTKOU NA ČLOVEKA

Obr. 1 Negatívny vplyv dlhodobej práce so zobrazovacou jednotkou na človeka
 (zdroj: <https://kraffeye.com/blog/how-to-protect-eyes-from-mobile-and-computer-screens>)

Keďže u zamestnancov väčšina času stráveného za obrazovkou počítača vyplýva z popisu jeho pracovnej činnosti, legislatíva SR myslí na ochranu zdravia zamestnancov.

V § 38 zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia sa hovorí, že zamestnávateľ je v oblasti ochrany zdravia pred psychickou pracovnou záťažou a senzoricou záťažou pri práci povinný zabezpečiť posúdenie psychickej pracovnej záťaže a senzorickej záťaže zamestnancov, zabezpečiť technické, organizačné a iné opatrenia, ktoré vylúčia alebo znížia na najnižšiu možnú a dosiahnuteľnú mieru zvýšenú psychickú pracovnú záťaž a senzoricú záťaž zamestnancov a dodržiavať minimálne bezpečnostné a zdravotné požiadavky pri práci so zobrazovacími jednotkami. Vykonávacím predpisom k zákonu je NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

V tomto NV sa okrem iného hovorí, že zamestnávateľ je povinný analyzovať pracovné podmienky a hodnotiť podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami, osobitne z hľadiska záťaže zraku, podpornej a pohybovej sústavy a psychickej pracovnej záťaže. To, čo ale naozaj absentuje u mnohých zamestnávateľov je zanedbanie povinných lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci so zameraním sa na odborné vyšetrenie zraku. Táto situácia je možno spôsobená nesprávnou interpretáciou právneho predpisu, ktorá vyplýva aj z nejasného znenia predpisu. V NV č. 276/2006 Z. z. sa ďalej uvádzajú ďalšie povinnosti zamestnávateľa, t. j.:

Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu pred zaradením na prácu so zobrazovacou jednotkou, v **pravidelných časových intervaloch** podľa osobitného predpisu, v prípade zrakových ťažkostí, ktoré môže spôsobiť práca so zobrazovacou jednotkou. Ak je to na základe výsledkov vyšetrení očí a zraku potrebné, zamestnávateľ zabezpečí zamestnancovi komplexné oftalmologické vyšetrenie. Ak výsledky vyšetrení podľa preukázu, že je

nevyhnutné poskytnúť zamestnancovi **špeciálne korekčné prostriedky na prácu so zobrazovacou jednotkou**, je zamestnávateľ povinný ich poskytnúť. Ak má zamestnanec zdravotné ťažkosti v súvislosti s výkonom práce so zobrazovacou jednotkou, zamestnávateľ zabezpečí zamestnancovi odborné vyšetrenie podporného, pohybového a nervového systému. Náklady spojené s plnením povinností zamestnávateľa znáša zamestnávateľ. Zdá sa to byť všetko jasné, avšak problém nastane často pri interpretácii povinností „v pravidelných časových intervaloch“. Po dočítaní znenia písm. b) §7 je odvolávka na zákon, ktorý túto periodicitu upresňuje. V ustanoveniach § 7 kľúčovou odvolávkou je odvolávka pod číslom 4) na zákon 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve, ktorý však bol zrušený.

V § 19 ods. 3 a 4 zákona č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve sa uvádzala frekvencia výkonu lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci pri pracovnej činnosti druhej kategórie jedenkrát za tri roky. Keďže väčšina prác so zobrazovacou jednotkou je v SR na základe výsledkov posúdenia zdravotných rizík zaradená do 2. kategórie prác z hľadiska zdravotných rizík z expozície psychickej pracovnej záťaži, ktorej súčasťou je aj senzorická záťaž, vzťahovala sa táto frekvencia na zamestnancov, ktorí pracovali so zobrazovacími jednotkami a boli zaradení do 2. kategórie prác. Tým, že bol zákon 126/2006 Z. z. zrušený si zamestnávateľ môže chybné interpretovať výklad zákona, že ak je niečo zrušené, už to neplatí a nemusí svojim zamestnancom zabezpečovať v pravidelných intervaloch lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci. Nie je to však pravdou. Zákon 126/2006 Z. z. bol nahradený zákonom 355/2007 Z. z., ktorý v § 30e hovorí, že posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu sa vykonáva na základe hodnotenia zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia a výsledkov lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci u zamestnanca, ktorý vykonáva prácu zaradenú do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie (rizikové práce), pri opakovanom výskyte choroby z povolania u rovnakej profesie na tom istom pracovisku, u zamestnanca, **ktorého zdravotnú spôsobilosť na prácu vyžaduje osobitný predpis**, ktorý vykonáva prácu zaradenú do druhej kategórie, tretej kategórie alebo štvrtej kategórie, ak túto prácu nevykonával viac ako šesť mesiacov zo zdravotných dôvodov. Osobitným predpisom je v tomto prípade NV SR 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

P. Holländer v stati Savignyho paradigma v dobe dekonštrukcie práva pod výkladom práva rozumie „rekonštrukciu myšlienky obsiahnutej v zákone“. Túto „rekonštrukciu“ umocňuje aplikáciou štyroch výkladových metód („prvkov“ výkladu): metódy gramatickej, logickej, historickej a systematickej. Predmetom gramatickej metódy výkladu práva je podľa Savignyho „slovo, ktoré sprostredkúva prechod z myslenia zákonodarcu do nášho myslenia“. Logická metóda napomáha analyzovať myšlienku, t. j. rekonštruovať logické väzby medzi jej časťami. Historická sa vzťahuje na situáciu v dobe prijatia zákona (occasio legis), na stav, na ktorý zákon reagoval (ratio legis), a na spôsob, ktorým reagoval, t. j. na novotu, ktorú zaviedol. Systematická metóda sa dotýka „vnútornej súvislosti, ktorá spája všetky právne inštitúty a právne normy do jednej veľkej jednoty“; núti chápať význam zákona v celku právneho systému. Tieto metódy nestoja u Savignyho nezávisle vedľa seba, **neumožňujú interpretovi svojvôľu vo výbere ich použitia**, naopak, pokiaľ má byť výklad úspešný, musia pôsobiť vo vzájomnom prepojení.[6]

Na základe vydaného Rozsudku Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu C-392/21 z 22. decembra 2022, ktorý pojednával o náhrade nákladov pre zamestnanca spojených s nadobudnutím pracovných okuliarov sa medzi zamestnancami i zamestnávateľmi rozpútala debata o tom, kto každý spĺňa podmienku pre nosenie špeciálnych korekčných prostriedkov a komu každému je zamestnávateľ povinný špeciálne korekčné prostriedky pre prácu s počítačom zabezpečiť. Na tieto otázky by mohla byť jednoduchá odpoveď, pretože v SR máme legislatívu, ktorá pojednáva o ochrane zdravia zamestnancov pri práci so zobrazovacou jednotkou, konkrétne sa jedná o NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Tu ale vyvstala aj iná otázka, čo sú vlastne špeciálne korekčné prostriedky. V našej legislatíve takéto prostriedky nie sú nikde zadefinované. Preto sa zamestnávateľ dostáva do situácie, ktorá pre neho nie je príjemná, pretože sám nemá jasno v tom čo od neho jeho zamestnanci žiadajú. Metodické usmernenia k danej problematike chýbajú.

Počítačové okuliare sú dioptrické okuliare, ktoré sú určené na nosenie pri práci s počítačom. Umožňujú zaostriť zrak na obrazovku počítača, ktorá je vzdialenejšia, než sa bežne číta materiál.

Podmienky ochrany zdravia zamestnancov pri práci so zobrazovacou jednotkou upravuje nariadenie vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Podmienky posudzovania zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so zobrazovacími jednotkami upravuje § 7 nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. Podľa neho, zamestnávateľ je povinný zabezpečiť posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu

- a) pred zaradením na prácu so zobrazovacou jednotkou,
- b) v pravidelných časových intervaloch podľa osobitného predpisu,
- c) v prípade zrakových ťažkostí, ktoré môže spôsobiť práca so zobrazovacou jednotkou.

Pravidelné časové intervaly boli niekedy taxatívne určené zákonom o verejnom zdravotníctve. Podľa neho periodicita lekárskeho preventívneho prehliadok pre zamestnancov pracujúcich so zobrazovacími jednotkami bola stanovená raz za 3 roky. Dnešný legislatívny výklad umožňuje zamestnávateľovi určiť zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so zobrazovacími jednotkami významnú časť práce s ohľadom na intenzitu práce so zobrazovacími jednotkami a zrakovú záťaž v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou. Títo zamestnanci absolvujú vstupnú a periodickú lekársku preventívnu prehliadku vo vzťahu k práci. Periodické lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci zabezpečí zamestnávateľ vo frekvencii, ktorú zamestnávateľovi odporučí na základe konkrétnych pracovných podmienok pracovná zdravotná služba.

Podľa § 7, ods. 3 má zamestnávateľ voči zamestnancovi povinnosť **poskytnúť zamestnancovi špeciálne korekčné prostriedky na prácu so zobrazovacou jednotkou, ak výsledky vyšetrení preukážu, že je to nevyhnutné.**

V tomto bode vzniká nejednotnosť názorov a zamestnávateľia sa dostávajú do akejsi neistoty vyplývajúcej z nejasnej predstavy naplnenia „litery zákona“. Nevedia si odpovedať na otázky: Kto z ich zamestnancov je zamestnancom pracujúcim so zobrazovacou jednotkou? Kto zo zamestnancov spĺňa kritériá nároku pre poskytovanie špeciálnych korekčných prostriedkov? Čo sú to špeciálne korekčné prostriedky? Aké finančné prostriedky je potrebné vymedziť na tento účel?

Problematike by pomohlo prijatie metodického usmernenia, ktoré by upravilo odporúčaný postup uplatnenia nároku na náhradu nákladov zo strany zamestnancov a tiež minimálnu výšku preplácaných nákladov, čo by zamestnávateľom pomohlo v praxi realizovať túto povinnosť a zaviesť ju čo najskôr aj do samotnej praxe.

Kvôli nejednotnosti názorov sa k tejto problematike vyjadrili oprávnené inštitúcie ako je Úrad verejného zdravotníctva SR a Národný inšpektorát práce.

Špeciálne korekčné prostriedky

Podľa Inšpektorátu práce výraz „špeciálne korekčné pomôcky“ znamená okuliare prispôbené na prácu so zobrazovacou jednotkou, ktoré sú považované za pracovnú pomôcku.

Podľa ÚVZ SR „špeciálnosť“ takýchto korekčných pomôcok spočíva v tom, že sú to korekčné prostriedky (okuliare), s ohniskovou vzdialenosťou zodpovedajúcou práci so zobrazovacou jednotkou. Poskytujú sa na základe odporúčania lekára, ak nemožno použiť bežné korekčné prostriedky. (bude to vyznačené v posudku o zdravotnej spôsobilosti na prácu)

Podľa Rozsudku Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu C-392/21 z 22. decembra 2022 článok 9 ods. 3 smernice Rady 90/270/EHS z 29. mája 1990 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami (piata samostatná smernica podľa čl. 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS) sa má vykladať v tom zmysle, že: „**osobitné korekčné prostriedky**“ v zmysle tohto ustanovenia zahŕňajú *dioptrické okuliare, ktoré majú konkrétne slúžiť na nápravu a prevenciu porúch zraku v súvislosti s prácou zahŕňajúcou zariadenia vybavené obrazovkou. Okrem toho sa tieto „osobitné korekčné prostriedky“ neobmedzujú len na prostriedky používané výlučne v rámci povolania.*

Podľa MZ SR "Špeciálne korekčné prostriedky na prácu so zobrazovacou jednotkou sú korekčné prostriedky s ohniskovou vzdialenosťou zodpovedajúcou práci so zobrazovacou jednotkou. Poskytujú sa na základe odporúčania lekára, ak nemožno použiť bežné korekčné prostriedky."

Zamestnanec pracujúci so zobrazovacou jednotkou

Podľa § 2 písm. b) nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. sa zamestnancom rozumie akýkoľvek zamestnanec podľa osobitných predpisov (§ 3 písm. b) zák. č. 124/2006 Z. z., § 2 ods. 1 písm. zb) zák. č. 355/2007 Z. z.), ktorý používa zariadenie so zobrazovacou jednotkou ako významnú časť svojej práce.

ÚVZ SR bližšie špecifikuje, že **významná časť práce nie je definovaná** ako „viac, ako polovica pracovnej zmeny“. V tomto prípade sa nejedná len o časové hľadisko, ale pri práci so zobrazovacou jednotkou je potrebné zohľadniť aj náplň práce zamestnanca, ktorá priamo vyžaduje používanie zobrazovacích jednotiek. Ide napr. o práce, pri ktorých je potrebné dlhodobo sledovať obrazovku bez možnosti ľubovoľného zaraďovania prestávok, práce, pri ktorých sa kladie dôraz na presnosť a detail, práce, pri ktorých nie je možné striedať prácu so zobrazovacou jednotkou s inou pracovnou činnosťou a podobne. Inak sa teda bude posudzovať bežná práca so zobrazovacou jednotkou u napr. učiteľa, administratívneho pracovníka, informátora a inak u účtovníka, IT špecialistu, letového dispečera a podobne. Neznamená to, že každý zamestnanec, ktorý má na pracovnom stole zobrazovaciu jednotku, používa zariadenie so zobrazovacou jednotkou ako významnú časť svojej práce vzhľadom na intenzitu práce a zrkovú záťaž.

ZÁVER

Podľa citovaného nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. náklady spojené s plnením povinností zamestnávateľa znáša zamestnávateľ.

Avšak ani nariadenie vlády SR ani európska smernica, ktorú toto nariadenie prebralo, neuvádzajú ani výšku nákladov, ani podiel zamestnávateľa, ktorým má prispieť na špeciálne korekčné prostriedky.

Povinnosť poskytnúť dotknutým pracovníkom osobitné korekčné prostriedky, môže byť splnená:

- buď priamym dodaním uvedeného prostriedku zo strany zamestnávateľa,
- alebo náhradou nevyhnutných nákladov vynaložených pracovníkom,
- ale **nie vyplatením všeobecného mzdového príplatku pracovníkovi.**

Postup zamestnávateľa týkajúci sa oblasti ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti pri práci alebo iných konkrétnych oblastí (napr. podmienok poskytovania špeciálnych korekčných prostriedkov zamestnancom pri práci so zobrazovacou jednotkou) môže zamestnávateľ jednoznačne **upraviť na konkrétnom pracovisku formou vnútorného predpisu**, kolektívnej zmluvy a podobne.

Zjednotiť názory v tejto problematike by mohlo prijatie metodického usmernenia, ktoré by upravilo odporúčaný postup uplatnenia nároku na náhradu nákladov zo strany zamestnancov a tiež minimálnu výšku preplácaných nákladov, čo by zamestnávateľom pomohlo v praxi realizovať túto povinnosť a zaviesť ju čo najskôr aj do samotnej praxe.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

- [1] Auffret É., Gomart G., Bourcier T., Gaucher D., Speeg-Schatz C, Sauer A., Perturbations oculaires secondaires à l'utilisation de supports numériques. Symptômes, prévalence, physiopathologie et prise en charge, Journal Français d'Ophtalmologie, Volume 44, Issue 10, 2021, Pages 1605-1610, ISSN 0181-5512,

- [2] COLES - BRENNAN, Chantal, Anna SULLEY a Graeme YOUNG, 2018. Management of digital eye strain. *Clinical and Experimental Optometry* [online]. 2018, roč. 102, č. 1, s. 18–29. ISSN 1444-0938. Dostupné na: doi:10.1111/cxo.12798
- [3] Cantó-Sancho N, Porru S, Casati S, Ronda E, Seguí-Crespo M, Carta A. Prevalence and risk factors of computer vision syndrome-assessed in Office workers by a validated questionnaire. *Peer J.* 2023 Mar 3;11:e14937. doi: 10.7717/peerj.14937. PMID: 36890870; PMCID: PMC9987297.
- [4] Erdinest N, Berkow D. [COMPUTER VISION SYNDROME]. *Harefuah.* 2021 Jun;160(6):386-392. Hebrew. PMID: 34160157.
- [5] Ccami-Bernal F, Soriano-Moreno DR, Romero-Robles MA, Barriga-Chambi F, Tuco KG, Castro-Díaz SD, Nuñez-Lupaca JN, Pacheco-Mendoza J, Galvez-Olortegui T, Benites-Zapata VA. Prevalence of computer vision syndrome: A systematic review and meta-analysis. *J Optom.* 2024 Jan-Mar;17(1):100482. doi: 10.1016/j.optom.2023.100482. Epub 2023 Oct 30. PMID: 37866176; PMCID: PMC10785422.
- [6] Holländer P.: Savignyho paradigma v dobe dekonštrukcie práva in *Metodologie interpretace práva a právní jistota*, Aleš Čeněk 2012, ISBN 9788073803889
- [7] Rozsudok Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu C-392/21 z 22. decembra 2022 článok 9 ods. 3 smernice Rady 90/270/EHS z 29. mája 1990 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami.
- [8] NV SR č 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.